

Kodėl atnaujinamas ugdymo turinys

Visame pasaulyje nuolat vyksta pokyčiai, todėl neišvengiamai daugelyje šalių ugdymo turinys atnaujinamas kas 10–12 metų. Lietuvoje Bendrųjų ugdymo programų (BUP) kūrimas ir jų atnaujinimas, kaip nuolatinis ir nenutrūkstamas procesas, prasidėjo dar iki Nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. ir tebesitęsia iki šio.

Paskutinį kartą BUP buvo atnaujintos 2008 metais. Taigi ir vėl atėjo metas pokyčiams. Kol atnaujintas ugdymo turinys pasieks mokyklas, visiems, kurie prisiima atsakomybę už švietimo kokybę ir ugdymo rezultatus savivaldybėje, būtina tinkamai pasirengti. Kiekvienai organizacijai ir jos vadovams svarbu išsipareigoti sukurti palankią mokytojo darbui aplinką ir veikti kolegialiai su kitais, siekiant maksimalios vadybinių sprendimų ir veikimo kartu sinergijos (paprastink).

Pagrindiniai ugdymo turinio atnaujinimo etapai ir terminai:

- **Iki 2022 m. rugsėjo mėn.** turi būti atnaujintos ir patvirtintos priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programos, o savivaldybių bei mokyklų UTA komandos turi pasirengti **veiksmų planą**, kuris padėtų atrasti geriausius sprendimus ugdymo turiniui „atvesti iki mokinio“.
- **Iki 2023 m. rugsėjo mėn.** turi būti sukurtas BUP atvaizdavimo įrankis, parengtos rekomendacijos mokytojams, sukurtas skaitmeninis įrankis mokinių pažangai stebėti, sukurtos skaitmeninės priemonės, patobulintos mokytojų kompetencijos.

Paruošiamieji mokyklos žingsniai

Nuo ko turėtų pradėti veikti **mokykla**, norinti sėkmingai pasiruošti dirbti pagal BUP? Rekomenduojami šie sėkmingo pasirengimo žingsniai:

Pirmas žingsnis. Mokyklos vadovo, kaip lyderio, užduotis - **inicijuoti ir įveikinti UTA komandą**, kuri pradžioje turėtų aptarti narių vaidmenis, atsakomybės sritis, veikimą, partnerystę, išteklius ir kt. Komandai taip pat reikėtų sutarti bendrą tikslą, UTA turinį, principus. Labai svarbu į komandą įtraukti mokytojus, jau besimokančius dirbti pagal atnaujintas BUP, paskirti asmenis, atsakingus už komunikacijos, socialinės partnerystės koordinavimą. Vienas iš sėkmės veiksnių, padėsiančių mokyklai sėkmingai pasiruošti diegti atnaujintą ugdymo turinį, - vadovo ir visos komandos narių lyderystė. Šiame etape galėtų pagelbėti metodinė priemonė „Kaip mokyklos vadovui pasirengti atnaujintų BP diegimui mokykloje“.

Antras žingsnis. UTA komandai rekomenduojama parengti **UTA veiksmų planą**, kurio tikslas - pasiruošti UTA įgyvendinimui mokykloje. Šiame plane mokykla turėtų nusimatyti situacijos įsivertinimą, kuris padėtų identifikuoti, ką mokykla jau turi ir ko dar trūksta sėkmingam UTA įgyvendinimui. Vienas iš siūlomų įsivertinimų įrankių - Pasirengimo diegti atnaujintas bendrąsias programas įsivertinimo kriterijai. Norint įvertinti mokytojų pasirėngimą dirbti pagal

atnaujintas BUP, galima pasinaudoti kolegų gerosiomis patirtimis. UTA veiksmų plane reikėtų nusimatyti, kaip sudaryti sąlygas UTA diegimui. Tai ir kvalifikacijos tobulinimas, ir reikiamų specialistų užtikrinimas, ir ugdymo priemonių bei aplinkų atnaujinimas, kas ypač svarbu įgyvendinant įtraukujį ugdymą. Rengiantis naudingų įrankių galėtų būti „Metodinės rekomendacijos rengiant ir įgyvendinant bendrojo ugdymo mokyklų funkcinis erdvinis pokyčių planas“. Sudarant palankias sąlygas, viena iš rekomenduojamų priemonių - komunikacijos planas, kuris padėtų užtikrinti savalaikę informacijos sklaidą visai mokyklos bendruomenei, socialiniams partneriams. Norint užtikrinti tinkamą pasiruošimą diegti atnaujintas ugdymo programas, būtina procesų stebėseną.

Dėmesys mokytojui

Viena iš pagrindinių ugdymo kaitos sėkmės prielaidų yra visų suinteresuotų pusių dalyvavimas kaitos procese nuo pat pirmųjų kaitos įgyvendinimo etapų, jų motyvacija ir pasirengimas įgyvendinti pokyčius. Bene svarbiausi šiame etape yra mokytojai, kurie pirmieji perpras atnaujintas BUP, jie bus ypač svarbūs savivaldybės bei mokyklos mokytojų bendruomenei: neš žinią apie atnaujintas BUP, kolegoms padės perprasti turinį, inicijuos dalijimąsi savivaldybėje, kartu su kolegomis priims reikiamus sprendimus dėl pasirengimo dirbti pagal atnaujintas BUP mokyklose. Nuo 2022 m. rudens į projekto „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“ mokytojų mokymus įsitrauks 3600 mokytojų. Šie mokytojai taps savo dalykų ambasadoriais ir neš pokyčio žinią, patirtis savo kolegoms mokyklose, vietos švietimo bendruomenėse.

Vertingą patirtį atsineš mokytojai, dalyvaujantys Mokyklų pasirengimo diegti atnaujintas pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas veiklos tyrime, kurio tikslas – išanalizuoti kompetencijų ugdymo patirtis mokyklose ir sukaupti informaciją tolesniam atnaujintų BUP projektams tobulinti, mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų ir mokytojų kompetencijoms stiprinti bei suplanuoti kitas būtinas veiklas tinkamai šioms programoms įgyvendinti.

Visos švietimo sistemos ir kartu mokyklų vadovų užduotis – **motyvuoti mokytojus. Mokytojų motyvacijos varamosios jėgos**: mokyklos bendruomenę įsiklausantis įstaigos vadovas, veiksmingas administravimas, aiški ir skaidri etatų ir krūvių formavimo politika, kokybišką darbą užtikrinančios sąlygos, mokytojų padėjėjų, ypač dirbant su specialiuųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais, etatų užtikrinimas, galimybė save realizuoti bei tobulintis, geras mikroklimatas, kolegialus veikimas, finansinės paskatos, kompetencijų pripažinimas, padėka už darbą ir pagarba (mokinių, tėvų, kolegų, vadovo).